

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ БАНКІВ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Ю.О. Заруба, канд. екон. наук, Національний банк України

Скорочення розриву між процентними ставками за кредитами і депозитами, а також стабільне перевищення протягом останніх років темпів зростання витрат банків України над темпами зростання їх доходів свідчить про розвиток міжбанківської конкуренції. При цьому на рівень конкурентоспроможності банків значною мірою впливає макроекономічне середовище. Суттєва “двовалютність” національної грошової системи у поєднанні з інфляцією виступають вагомими факторами можливої нестабільності руху банківських ресурсів.

Головною особливістю фінансового механізму банківської системи України виступає концентрація. Вона проявляється в інституціональній, галузевій та територіальній концентрації фінансових ресурсів банків. Наслідком цього є різка сегментація банківської конкуренції в Україні, а також орієнтація багатьох українських банків на ціновий “діапазон” групи банків-лідерів, які акумулюють у собі основну масу ресурсів.

Серед особливостей фінансового механізму банків при кредитуванні слід виділити:

- 1 пряму залежність між часткою депозитних ресурсів, сформованих у певному регіоні держави, у загальних зобов’язаннях банківської системи та часткою направлених у цей регіон кредитних ресурсів у загальному обсязі банківських кредитів;
- 2 зворотню залежність між обсягами кредитування найбільш пріоритетних галузей та ціною кредитів цим галузям.

Останнім часом роль “цінового” фактора при формуванні вартості кредитних ресурсів банків посилюється: банки скоріше йдуть на зменшення маржі саме за рахунок кредитних ставок, а не депозитних. Серед особливостей цінового механізму українських банків слід виділити такі:

1. Посилення ролі затратної складової ціни банківських кредитів.

2. Нелінійний характер залежності обсягу залучених банками депозитів та наданих кредитів від розміру процентної ставки. Спостерігається обернено пропорційна залежність обсягу депозитних і кредитних вкладень в Україні від ставки відсотка.

Стабільність фінансового механізму українських банків у майбутньому буде напряму пов’язана з ефективною ліквідацією дефіциту фінансових ресурсів.

Потрібна готовність банків до вирішення проблем з ліквідністю, які будуть викликані коливаннями якості кредитного портфеля та зниженням темпів зростання зобов’язань. Наслідком скорочення банківської процентної маржі стане зростання чутливості фінансового механізму банків України до коливань ринкової дохідності.